

Tavshedsløftet

Sundhedsplatformen. Region Hovedstaden bryster sig af en »åbenhedspolitik«, hvor læger og sygeplejersker opfordres til kritik og debat. Men i praksis oplever kritikere af Sundhedsplatformen at blive mødt af fyringstrusler, mobning og isolation.

Af **Markus Bernsen**

Hvordan kommer vi gennem bøvlet med Sundhedsplatformen? Sådan hedder et oplæg på Hotel Nyborg Strand en eftermiddag i denne uge, og det huer ikke en tilhører tæt ved scenen.

»Bøvlet? Hvor er det arrogant,« fnyser Sten Oyre, der er formand for foreningen Sundhedsplatformen? Nej tak! og er mødt op til konferencen for informatik og sundhed for at protestere og hverve nye medlemmer.

»Som om der bare var tale om bøvl. Som om alle læger og sygeplejersker bare var nogle brokkerøve.«

Oplægget leveres af en ansat i Region Hovedstaden med titlen Business Change Manager, og mens han taler, skribler Sten Oyre notater, ryster på hovedet, tager billeder med sin telefon og hvisler lavmælte kommentarer: »Det kommer aldrig til at ske.« »Held og lykke med *det!*«

»Hvis man ikke er ualmindeligt varsom, risikerer man at dobbeltmedicinere eller overmedicinere patienterne,« siger Camilla Noelle Rathcke, formand for Yngre Læger, der tidligt advarede mod Sundhedsplatformen. FOTO: SCANPIX

Oyre blev fyret fra sin stilling i Region Hovedstadens Psykiatri, ifølge ham selv fordi han havde kritiseret Sundhedsplatformen offentligt. I dag er han psykiater i Region Midtjylland og bruger det meste af sin fritid på at organisere en slags modstandsbevægelse til bekæmpelse af sine forhenværende kollegers elektroniske journalsystem.

»Det er den største it-katastrofe i Danmarkshistorien,« siger han. »De andre skandaler har kostet milliarder, men der var i det mindste ingen, der døde, blev syge eller gik ned med stress på grund af dem. Sundhedsplatformen er ved at smadre hele vores sundhedssystem for både patienter og ansatte – det kommer til at have enorme konsekvenser for vores samfund.«

Men det er svært at få frem i offentligheden, siger han. Foreningens Facebook-gruppe har 5500 medlemmer, men få tør fortælle om deres oplevelser af frygt for repressalier fra deres chefer på sygehusene og i regionerne.

»Vi har afdelingssygeplejersker, som ikke engang tør være med i lukkede grupper på Facebook, fordi de er bange for at blive fundet,« siger Sten Oyre. »Når vi mødes i foreningen, har vi billedforbud, så ingen kan bevise, hvem der deltager. Jeg tror simpelthen ikke, at folk tør stå frem og fortælle, hvor galt det står til.«

Weekendavisen har talt med lægefaglige organisationer og en række ansatte på sygehuse i Region Hovedstaden og Region Sjælland, som bekræfter Sten Oyres bekymring. De fortæller, at kritikere af Sundhedsplatformen risikerer trusler om firing, mundtlige advarsler, gruppepres eller isolation. Officielt har Region Hovedstaden en såkaldt åbenhedspolitik for medarbejderne, hvor det fremhæves, at »ingen skal frygte konsekvenser ved at stille spørgsmål eller pege på kritisable forhold«, men i praksis oplever mange, at de bliver presset til at bakke op om Sundhedsplatformen.

»Reelt har vi ikke ytringsfrihed som læger,« siger Joachim Hoffmann-Petersen, formand for Dansk Selskab for Anæstesiologi og Intensiv Medicin og speciallæge på Odense Universitetshospital. »Vi kan jo se, hvordan Region Hovedstaden uddeler mundkurve og slår ned på dem, der kritiserer Sundhedsplatformen. Man så noget lignende med kritikken af Akuttelefonen 1813, som der heller ikke blev lyttet til. Der er et eller andet i regionen, som gør, at man ikke vil tage imod kritik.«

Også Jacob Rosenberg, der er medlem af Regionsrådet i Region Hovedstaden for Liberal Alliance og overlæge på Herlev Hospital, mærkede især i begyndelsen »et massivt tryk fra ledelsen mod, at personalet ytrede sig kritisk om Sundhedsplatformen i offentligheden«.

»Der var overlæger, som blev kaldt til tjenstlig samtale, hvor budskabet entydigt handlede om, at man skulle nedtone den negative omtale i det offentlige rum,« skriver Rosenberg i en e-mail. »Ved en tjenstlig samtale tages referat, som lægges i personalesagen, og formålet er at kunne tage det frem, hvis tingene gentager sig. Så har den ansatte nemlig fået en advarsel, og man kan gå videre til en regelret afskedigelsessag. Derfor er en tjenstlig samtale et meget alvorligt og effektivt middel til at få den ansatte til at makke ret. Alene rygten om en tjenstlig samtale spreder sig med lynets hast i personalegruppen, og derved kan ledelsen nøjes med ganske få samtaler eller måske blot en enkelt, og det meste af staben vil herefter gå i takt.«

Som regionsrådspolitiker modtager Jacob Rosenberg også mange henvendelser fra ansatte på sygehusene, som ønsker at være anonyme og er bange for at miste deres job, fortæller han.

»De beretter om dels formelle samtaler med deres ledelse, men i høj grad også om uformelle stikpiller fra deres nærmeste leder om, at de nok hellere må holde mund med deres kritik, hvis det ikke skal få konsekvenser. Det kan se ud, som om hele regionens hospitalsvæsen nærmest er underlagt en nordkoreansk dyne af *management by fear*, så de ansatte makker ret.«

Anledning til kritik har der været rigelig af, siden Sundhedsplatformen blev lanceret på sygehusene i Herlev og Gentofte i maj 2016. De øvrige sygehuse i hovedstaden fulgte senere samme år, og Region Sjælland blev koblet på i november 2017. Systemet fra den amerikanske leverandør Epic viste sig at være særdeles svært at oversætte til danske forhold. Sproget var uforståeligt, basale funktioner virkede ikke. I juni viste en rapport fra Rigsrevisionen, at personalet på flere sygehuse var begyndt at tælle de beskidte lagner i vaskekælderens, fordi det 2,8 milliarder dyre it-system ikke kunne fortælle, hvor mange patienter der passerede gennem deres afdelinger.

Fejlmedicinering har måske været det mest alvorlige problem. I enkelte tilfælde har platformen angivet doser, der er ti eller tyve gange større end det anbefalede – og potentielt livsfarlige. Landets intensivlæger har udtalt, at de ikke længere har tillid til Sundhedsplatformens anvisninger, og på flere sygehuse i Region Hovedstaden er man begyndt at føre medicinregnskab med papir og kuglepen.

»Hvis man ikke er ualmindeligt varsom, risikerer man at dobbeltmedicinere eller overmedicinere patienterne,« siger Camilla Noelle Rathcke, der er formand for Yngre Læger og tidligt advarede mod Sundhedsplatformen. Kort efter lanceringen var Rathcke

og repræsentanter for andre lægefaglige grupper til såkaldte »dialogmøder« med ledelsen i Region Hovedstaden.

»Vi blev ved med at sige, at systemet ikke havde været klar, da man gik *live* på Herlev Hospital, og at vi heller ikke forventede, det ville være klar, inden man gik *live* på Rigshospitalet. Medicinmodulet var ikke bygget færdigt og volder jo stadig problemer i dag. Vi sagde igen og igen, at de var nødt til at udskyde, hvis programmet ikke blev rigtigt klar, men man valgte at glide af på kritikken og holde tidsplanen.«

Ifølge Rathcke var de ansvarlige for Sundhedsplatformen i Region Hovedstaden dengang slet ikke klar over, hvilke konsekvenser den ville have for lægernes arbejde.

»Jeg havde en stuegang, hvor direktøren for Sundhedsplatformen og ledelsen på Herlev Hospital deltog, og det var tydeligt, at der ikke var lavet analyser af, hvordan arbejdsgangene havde været forud for implementering, eller hvordan den kliniske hverdag ville se ud bagefter,« siger hun.

Før Sundhedsplatformen blev lanceret, havde flere af de ansvarlige medarbejdere i regionen også luftet deres bekymringer. Heller ikke deres kritik blev taget alvorligt, ifølge en medarbejder, der af hensyn til sin ansættelse ikke vil have sit navn frem. Dengang brugte man farvekoder for opgaverne: Grøn betød, at opgaven var løst. Gul, at den var forsinket eller krævede mere arbejde. Rød, at man ikke var begyndt på opgaven eller var stødt på et kritisk problem.

»Vores chefer havde så travlt med at nå tidsplanen, at de begyndte at ændre milepælernes farver,« siger medarbejderen. »Opgaver blev farvet grønne – ikke fordi de var løst, men fordi man sagde, at man havde en plan for løsningen, uden at vide om den ville virke i praksis. Der blev også ved med at komme nye opgaver, som ingen havde forudset. På overfladen ser systemet fra Epic konsistent ud, men når man graver i det, er det en masse forskellige moduler, som bliver holdt sammen af sejl garn og gaffatape.«

Tidspresset var voldsomt, og de 300 medarbejdere blev ved med at lave ændringer af platformen helt frem til lanceringen i Herlev og Gentofte. Her begyndte læger og sygeplejersker straks at klage. Systemet havde ændret sig fra dét, de var blevet undervist i, og desuden var det ikke blevet grundigt testet. I Region Hovedstaden fik man nu travlt med at lappe på systemet og begrænse skaderne på sygehusene i Herlev og Gentofte, men ifølge medarbejderen pressede ledelsen på for at få holde tidsplanen og få Rigshospitalet koblet på.

»Man skulle have stoppet dér. Accepteret at det var gået for hurtigt og forbedret systemet, inden man fortsatte.«

»Det ser vi ikke venligt på«

Bøvlet var forventet i Region Hovedstaden, hvor direktionen også har omtalt sygehuspersonalets protester som »klinikerstøj«. I andre lande tager det flere år at klare omstillingen til et nyt journalsystem, lød det. Fordi tidsplanen for lanceringen af Sundhedsplatformen blev overholdt, kunne regionens ansvarlige direktør indkassere en bonus på 100.000 kroner sidste år.

»Hvis læger laver en enkelt medicinfejl, risikerer de at ryge i byretten, landsretten eller sågar i Højesteret,« siger Joachim Hoffmann-Petersen, formand for anæstesilægerne. »Men hvis lederne i en region køber et it-system, der laver masser af medicinfejl, sker der ingenting. De vil ikke offentligt erkende problemets sande tilstand, for i det øjeblik, de erkender, hvor fortvivlende situationen er, bliver de også nødt til at placere et ansvar.«

Knap to et halvt år efter lanceringen er utilfredsheden med Sundhedsplatformen stadig markant og ikke kun blandt læger. På konferencen på Hotel Nyborg Strand præsenterer Christian Nøhr, professor i sundhedsteknologi ved SDU, en ny spørgeskemaundersøgelse af 1296 øvrige ansatte på sygehusene, hvor Region Sjælland og Region Hovedstaden skiller sig ud. Samlet set er de ansatte langt mindre tilfredse med deres journalsystem end kollegerne i resten af landet.

Men det er blevet sværere at sige højt, fortæller flere læger til Weekendavisen.

En ansat i Region Hovedstadens Psykiatri, der ønsker at være anonym, husker et møde, kort efter at Sundhedsplatformen gik i luften: »Vores klinikchef sagde, at fra nu af måtte ingen sige noget negativt om systemet, alle skulle tage ja-hatten på. Efterhånden viste der sig et mønster, hvor de positive fik ros og anerkendelse, mens kritikerne blev mobbet og frosset ude. Da nogle på et tidspunkt udtalte sig kritisk til pressen om Sundhedsplatformen, blev de udkammet på en morgenkonference, hvor klinikchefen kaldte dem illoyale og sagde, at 'det ser vi ikke venligt på'. Resultatet er, at ingen i dag tør sige noget negativt om Sundhedsplatformen til ledelsen. Vi andre taler selvfølgelig om den hele tiden, fordi ingen af os kan holde systemet ud.«

Fra Region Hovedstaden lyder det, at det sociale pres også går den anden vej: Læger, der udtaler sig *positivt* om Sundhedsplatformen, risikerer også at få hårde ord med på vejen af deres kolleger. Da en kirurg i Nordsjælland roste det nye journalsystem på TV 2, skulle

kolleger have reageret ved at kalde ham »Judas«, »djøffernes nyttige idiot« og »fucking løgner«.

Ifølge koncerndirektør Jens Gordon Clausen har alle ansatte i Region Hovedstaden ytringsfrihed, og ledere og medarbejdere skal kunne drøfte alt. »Vi insisterer på, at ledelsen har et ansvar for at skabe denne kultur,« skriver han i en e-mail til Weekendavisen. »Det betyder også, at ledelse og medarbejdere har et ansvar for at tale sammen. Vi er opmærksomme på, at sådan en kulturændring tager tid. Og derfor arbejder vi med vores åbenhedskultur. Eksempelvis mødes politikere, ledere og samarbejdsudvalg på tværs af organisationen i starten af december til et stor debat om åbenhed. Det glæder jeg mig til. For ét er jo at skrive et pænt – og rigtigt – papir. Noget helt andet er at få det ud og leve.«

Tilbage på Hotel Nyborg Strand er oplægget fra Region Hovedstadens Business Change Manager ved at nå til ende. Sundhedsplatformen blev sat i verden for at skabe »faglig udvikling« og »bedre patienttrivsel«, forklarer han – »og det kommer vi også til«.

På forreste række ryster Sten Oyre demonstrativt på hovedet. »Never,« siger han.

Oyre har stillet kritiske spørgsmål undervejs, og bagefter bliver han opsøgt af flere konferencedeltagere. Den eneste løsning er at afvikle Sundhedsplatformen, siger han til dem. Starte helt forfra. Flere og flere deltagere samler sig ved bordet, hvor Oyre holder brandtale:

»Det er et system, som er lavet af djøffere til djøffere, og det kommer til at blive fuldstændig udraderet,« siger han til forsamlingen.

»Bare vent og se.«

Læs også artiklen om overflødige sygehusindlæggelser: [Tabt i Bermuda-trekanten](#)

Læs også kronikken fra Weekendavisen # 35, fredag 31. august 2018, hvor tre overlæger beskriver Sundhedsplatformen som en katastrofe: [Den dræbende platform](#)

[MARKUS BERNSEN](#) (f. 1980) skriver om samfund og videnskab. Før Asienkorrespondent bosat i Sydkorea. Har skrevet bøgerne *Magteliten* (2015) og *Hellerup* (2011) MABE@WEEKENDAVISEN.DK